

FORT BIJ VECHTEN

Het Fort bij Vechten werd gebouwd in 1870 als onderdeel van de tweede fortenkring om Utrecht. Het fort telt 16 bomvrije grondgedekte gebouwen waarin 16 miljoen bakstenen zijn verwerkt. Het grote reduit (versterkt gebouw) met de neogotische gietijzeren trap functioneert als laatste toevluchtsoord. Het geschut van het fort grendelde de Houtense Vlakte en de spoorlijn Arnhem-Utrecht af.

5 De Batterijen

De Batterijen aan de Overeindseweg zijn rond 1870 gebouwd om het zwakke fort Jutphaas in Nieuwegein te vervangen. Het waren twee werken links en rechts van de Overeindseweg. Alleen het linker deel bestaat nog. Op de plaats waar het rechterdeel lag, loopt nu de omleiding van het Amsterdam-Rijnkanaal om de Plofsluis. Wat deze locatie zo bijzonder maakt is de ruige natuur. In combinatie met de historische gebouwen zorgt dat voor een bijzondere sfeer.

De Batterijen

6 Plofsluis

De Plofsluis is uniek in de wereld! Een typisch Waterlinie-hoogstandje uit 1940: een sluis van oever tot oever met erboven een gigantische betonnen bak, gevuld met 40 miljoen kilo puin. Onderin zaten reservoirs met springstof. Als de oorlog uitbrak zou dit alles worden opgeblazen, zodat het puin met een enorme klap in het kanaal viel en het hele kanaal afdamde. Zo zou het ondergelopen gebied niet leeglopen via het Amsterdam-Rijnkanaal. In 1982 is het Amsterdam-Rijnkanaal verbreed en om het gevaarte heen gelegd. Sloop was te duur. Sinds 2015 verbindt een fietsbrug weer beide oevers.

7 Prinses Beatrixsluis en Lekkanaal

De Prinses Beatrixsluis is een sluisencomplex dat in 1938 in gebruik is genomen. Via het Lekkanaal vormt het de scheepvaartverbinding tussen de rivier de Lek en het Amsterdam-Rijnkanaal. Ruim 50.000 schepen passeren jaarlijks deze sluis. Vanwege het drukke scheepvaartverkeer is recent het Lekkanaal verbreed en de derde sluiscolk gerealiseerd. Om deze verbreding van de sluiscolk mogelijk

FORT HONSWIJK

Fort Honswijk is één van de toonaangevende forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De toren van fort Honswijk is de oudste en grootste van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en is van een bijzondere architectonische schoonheid. De functie van Fort Honswijk was om de vijand de doortocht over de Lekdijk te verhinderen en om in samenwerking met het aan de andere zijde van de rivier gelegen Fort Everdingen de Lek af te grendelen. Het fort en de permanente buitenexpositie (met foto's van de waterlinie) zijn dagelijks toegankelijk voor wandelaars.

te maken zijn 6 objecten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie verplaatst, drie kazematten, een sluisje, een duikerhoofd en een palengroep.

8 Stelling van Honswijk

Op het Eiland van Schalkwijk fiets je door de Stelling van Honswijk. Hier kun je alle elementen van de waterlinie beleven. De schitterende bomvrije toren van fort Honswijk, open schootsvelden, inundatiekanaal, Gedekte Gemeenschapsweg, Werk aan de Korte Uitweg, Werk aan de Groeneweg en Lunet aan de Snel. De Stelling van Honswijk is een waar openluchtmuseum voor liefhebbers van cultuurhistorie en natuur.

9 Werk aan de Groeneweg

Als je door de historische loopgraven van Werk aan de Groeneweg loopt ga je terug in de tijd. De infanteriestelling uit de Eerste Wereldoorlog bestaat uit een dubbele loopgraaf met aarden wallen, 55 groepsschuilplaatsen en mooie fruitbomen. Je kunt hier heerlijk struinen, door een loopgraaf kruipen, verstoppertje spelen en er een spannende speur en beleefroute lopen. Vlakbij Werk aan de Groeneweg is een opstaptelek van de Liniepont. Hiermee kun je de Lek oversteken naar Werk aan het Spoel en Fort Everdingen.

Terrassen op de Markt in Wijk bij Duurstede

VVV Kromme Rijnstreek

Markt 24, 3961 BC Wijk bij Duurstede
tel. 0343 575 995
info@vvvkrommerijnstreek.nl

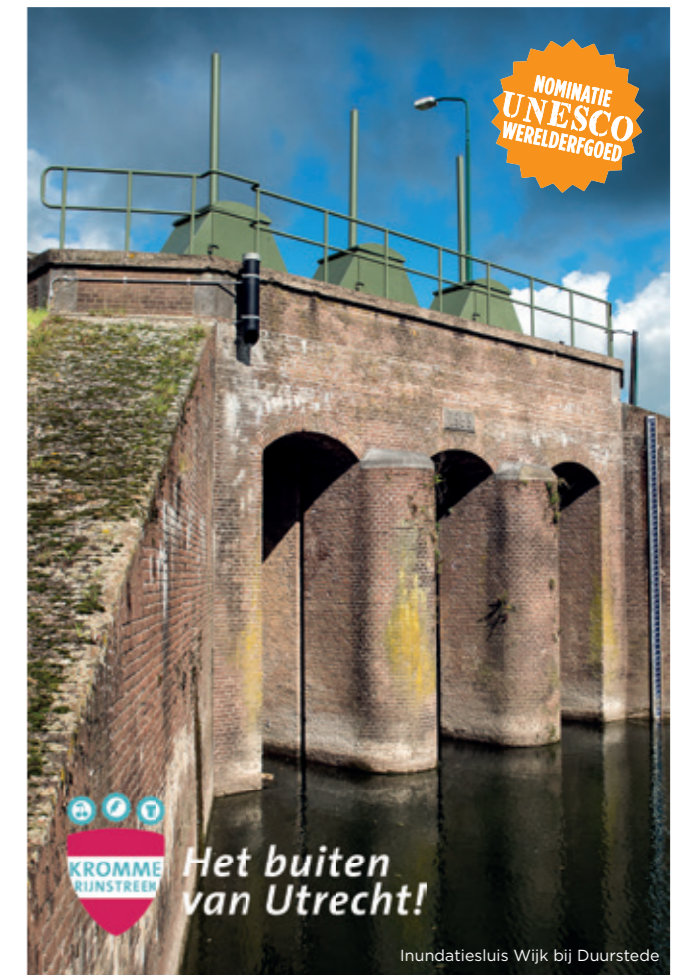
Kijk ook op vvvkrommerijnstreek.nl
en nieuwehollandsewaterlinie.nl

NIEUWE HOLLANDSE
WATERLINIE
nieuwehollandsewaterlinie.nl

LANGS SLUIZEN EN FORTEN

VVV FIETSRoutes 29, 42 en 62 km

NOMINATIE
UNESCO
WERELDERFGOED

Het buiten
van Utrecht!

Inundatiesluis Wijk bij Duurstede

LANGS SLUIZEN EN FORTEN

Fietsroute 29, 42 en 62 km.

Sluis bij Cothen

In de Kromme Rijnstreek is het historische landschap van de Nieuwe Hollandse Waterlinie bijzonder goed bewaard gebleven en nog volop beleefbaar. Deze drie fietsroutes geven je een mooi beeld van het militair erfgoed in de achtertuin van Wijk bij Duurstede. Laat je verrassen door forten, loopgraven, dijken, sluisen, kanalen, kazematten en groepsschuilplaatsen. Samen vormden deze elementen een ingenieus systeem dat Nederland vroeger beschermde tegen vijandelijke troepen. Door het land zo'n vijftig centimeter onder water te zetten werd het onbegaanbaar voor soldaten en te ondiep voor boten. Fiets je mee om dit oer-Hollandse verdedigingssysteem uit de 19e en 20e eeuw te ontdekken? De fietsroutes starten vanaf de TOP bij de stadshaven van Wijk bij Duurstede.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is het grootste rijksmonument van Nederland. De bouw is gestart in 1815, het bestaat uit 45 forten, 2 kastelen en 6 vestingen en is genomineerd om op de UNESCO Werelderfgoedlijst te komen.

Routepunten

1 Inlaatsluis Wijk bij Duurstede

In 1870 kreeg de Kromme Rijn een belangrijke rol in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het onder water zetten van het gebied rond Utrecht duurde toen bijna een maand; dat

moest sneller. De rivier werd verbreed, bochten afgesneden en stuwen en sluisen aangelegd. In Wijk bij Duurstede kwam een grote inundatiesluis (inunderen is onder water zetten). Hiermee werd Wijk bij Duurstede de kraan van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Nu kostte het onder water zetten van de inundatievelden nog maar 4 tot 12 dagen. De inlaat wordt nu nog dagelijks gebruikt voor aanvoer van vers water voor de stad Utrecht en de Vecht. Bij het sluiscomplex staat de oude schotbalkenloods. In deze loods liggen de schotbalken die werden gebruikt om de inlaat af te sluiten.

2 Sluis Cothen

Met de stuw in de Kromme Rijn in Cothen regelt het waterschap de aan- en afvoer van water naar Utrecht. De monumentale sluis (1865) ernaast werd buiten oorlogstijd gebruikt om schepen voorbij de stuw te schutten. In oorlogstijd, als de waterlinie in stelling moest worden gebracht, liet de chef van het inundatiestation Wijk bij Duurstede het waterpeil in de Kromme Rijn eerst omhoog brengen door de sluis af te dammen met schotbalken. Vervolgens liet hij de balken verwijderen en stroomde een grote hoeveelheid water door de openstaande sluis richting Utrecht.

3 Limietpalen

Rond 1875 plaatste het Ministerie van Oorlog langs de gehele lengte van de Kromme Rijn zo'n 350 limietpalen. De blauwe hardstenen palen, met een O (van Oorlog) en een nummer, markeerden de nieuwe aanvoerroute van water voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De palen stonden vroeger ter hoogte van perceelscheidingen. Veel palen zijn in de loop der jaren verwijderd, maar hier langs het jaagpad tussen Werkhoven en Odijk heeft het waterschap na de aanleg van een natuurvriendelijke oever 18 palen in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst.

Limietpaaltje

4 Fort bij Vechten en Waterliniemuseum

De grote publiekstrekker van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is het Waterliniemuseum bij Fort Vechten. Voor jong en oud is dit museum een belevenis. Je kunt onder meer met een virtual reality-bril een parachutesprong boven de Nieuwe Hollandse Waterlinie maken.